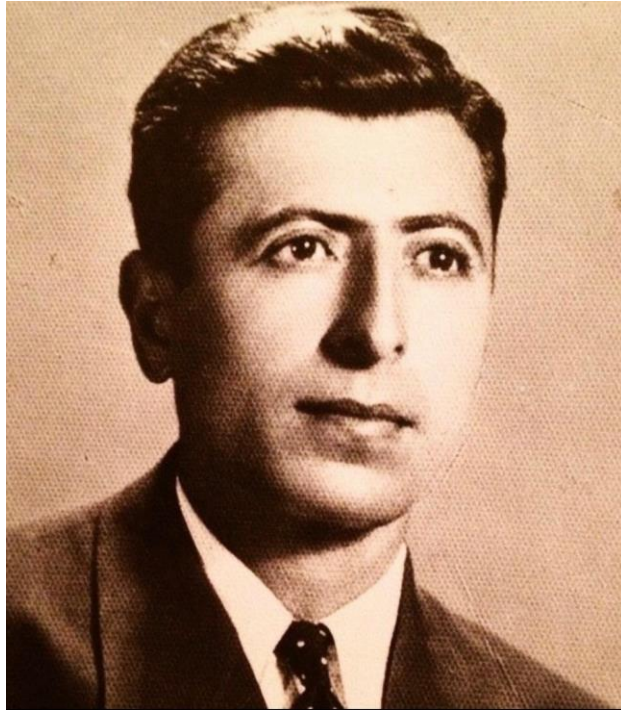

عبدالله گله داری

عبدالله گله داری (1300 خرمشهر، ایران- 1362 لندن، انگلستان) مترجم، نویسنده، روزنامه نگار و گزارشگر ایرانی درسالهای پیش از انقلاب ایران، در زمره برجسته ترین مترجمان و روزنامه نگاران ایرانی در روزنامه کیهان مشغول به کار بود. گله داری علاوه بر ترجمه کتابهای گوناگون سیاسی از زبان انگلیسی به فارسی، گزارشات دست اول میدانی از رویدادهای بین المللی زمان خود تهیه و با برخی از رهبران و سیاستمداران جهانی مصاحبه کرد. او به زبانهای فارسی، انگلیسی، عربی و اردو تسلط داشت. برخی محافل سیاسی و امنیتی جمهوری اسلامی عبدالله گله داری را با **شیخ عبدالله گله داری** سرمایه دار و نماینده بندر عباس در مجلس چهاردهم شورای ملی، که عموی او بود، اشتباه گرفته اند.¹

زندگی

عبدالله گله داری به خاندان گله داری از خانواده های معروف و با نفوذ ثروتمند و تاجر جنوب ایران بویژه بندرعباس و بندر لنگه تعلق داشت. یکی از عموهای او یعنی **شیخ عبدالله گله داری** شخصیت با نفوذ بندر عباس،² در سالهای پس از کناری رضا شاه از سوی متفقین، نمایندگی مردم شهر را در مجلس چهاردهم شورای ملی (1320-1324) به عهده داشت. عبدالرحمن پدر عبدالله گله داری از تاجران فعال بندر لنگه و فاطمه مادرش دختر یکی از تاجران مشهور مروارید بندر عباس بود. خانواده او در سالهای جنگ جهانی دوم با کشتی هشتاد تنی متعلق به پدر بزرگ مادری اش (عبدالله حسن گله داری) از بندر لنگه به هند مهاجرت کردند.³ پدرش او را از دوران کودکی برای آموزش به مدارس شبانه روزی هند (منطقه سند) سپرد و عبدالله به همراه دیگر کودکان خاندان اشرافی هند در محیطی فرهنگی رشد کرد. از همان کودکی علاقه سرشاری به فراگیری زبان داشت و به زودی به زبان انگلیسی و اردو تسلط پیدا کرد. او بر خلاف بسیاری از پسر عموها و دیگر خویشاوندان خود، بیشتر روحیه علمی و روشنفکری پیدا کرد تا تجارت و سرمایه داری. عبدالله پس از پایان آموزش متوسطه به تشویق پدر و بنا بر علاقه خود برای فراگیری آموزشهای عالی به برجسته ترین دانشگاه خاورمیانه آن روزها یعنی **دانشگاه آمریکایی بیروت** وارد شد و در رشته مهندسی شهری و پل سازی درس خواند.

پیشینه شغلی پیش از روزنامه نگاری

عبدالله پس از فراغت از تحصیل از لبنان به وطنش ایران در خرمشهر برگشت و مدتی به کارهای عمرانی شهری مشغول شد. گفته می شود که او از جمله طراحان و مهندسين پل اهواز و خرمشهر بوده است.⁴ عبدالله گله داری مدتی نیز در **شرکت ملی نفت ایران** بکار مشغول بود اما بدلیل ناسازگاری با هوای داغ و شرجی خوزستان این کار را کنار گذاشت و به تهران رفت.

سالهای روزنامه نگاری در کیهان

عبدالله گله داری از اوایل دهه ۱۳۳۰ خورشیدی وارد عرصه کارهای ترجمه، پژوهش و روزنامه نگاری شد و روزنامه کیهان را که **عبدالرحمن فرامرزی** و **مصطفی مصباح زاده** پایه گذاری کرده بودند برای این کار انتخاب کرد. بنظر می آید که فرامرزی شخصیت برجسته

عرصه مطبوعات و سیاست ایران در سالهای پیش از انقلاب که همشهری و از نزدیکان گله داری بود، مشوق ورود او به عرصه مطبوعات و بویژه کیهان بوده است. گله داری از نزدیکترین دوستان فرامرزی در کیهان تا زمان مرگ او در سال ۱۳۵۱ بود.

گزیده گزارشات، نوشته ها و مصاحبه ها

گله داری در طول سه دهه فعالیت خود در بخش بین الملل روزنامه کیهان کارهای زیادی در زمینه ترجمه، گزارش و تحلیل رویدادهای منطقه ای و بین المللی انجام داد، و چندین مصاحبه با سیاستمداران برجسته دنیای آن روز داشت. مصاحبه با **حبیب بورقبیه** رئیس جمهور تونس در ۱۹۷۵، **ذوالفقار علی بوتو** نخست وزیر پاکستان در ۱۹۷۴، **یومیتو عبدالای** پادشاه تایلند در ۱۹۷۵، **انگونیوانتیو** در ویتنام ۱۹۷۳، **رابرت کندی** برادر جان اف کندی رئیس جمهور آمریکا، از جمله این گفتگوها بود. علاوه بر کار مطبوعاتی، عبدالله گله داری در زمینه ترجمه کتاب نیز صاحب نام شد و به کنار از چند ترجمه کارهای ادبی جهان، همچون کتاب ادبی و رمان بوسه بهاری نوشته تنسی ویلیامز رمان نویس برجسته آمریکا، کتابهای معروفی درباره زندگی سیاستمداران جهانی از انگلیسی به فارسی ترجمه کرد. از آن جمله میتوان به زندگی **جان اف کندی** و **لیندون جانسون** روسای جمهور آمریکا، **جمال عبدالناصر** رهبر مصر، **جولیوس نایرره** رئیس جمهور تانزانیا، **نوردوم سیهانوگ** رهبر کامبوج و **مارشال ژوکف** قهرمان ملی روسیه در جنگ جهانی اول اشاره کرد.

گذشته از این، گله داری از تحولات عمده بین المللی و منطقه ای همچون جنگ هند و پاکستان در 1965،⁵ **بهار پراگ** در ۱۹۶۸،⁶ **فراندوم سازمان ملل در بحرین** برای جدایی از ایران در ۱۳۴۹ (۱۹۷۰)،⁷ **مقدمات صلح و مذاکرات جنگ ویتنام** در شرق آسیا⁸ و اوضاع کویت و ادعای حاکمیت عراق بر آن⁹ گزارش میدانی تهیه میکرد. عبدالله گله داری در دوران کاری خود با برخی از رهبران سیاسی و وزرای جهان مصاحبه اختصاصی کرد. از آن جمله می توان از مصاحبه با **ذوالفقار علی بوتو** وزیر خارجه پاکستان در 1965 و نخست وزیر این کشور در دهه 1970،¹⁰ **رابرت کندی برادر جان اف کندی** رئیس جمهور آمریکا، **حبیب بورقبیه** رئیس جمهور تونس بام برد. برخی از یادداشتهای گله داری در باره مساله بحرین و دیدار او با **شیخ عیسی بن سلمان آل خلیفه** شیخ بعدی بحرین و ولیعهد

اوشیخ خلیفه بن سلمان و نیز شیخ احمد بن علی آل ثانی رییس قطر، به دلیل حساسیت های سیاسی روز چاپ نشد و دستخط او در بایگانی (آرشیو موضوعی) روزنامه کیهان موجود است.

خروج از ایران و مرگ

گله داری در زمستان ۱۳۵۷ یعنی اندکی پس از سقوط نظام پهلوی و افتادن کیهان بدست نیروهای انقلابی، خود را بازخرید کرد و از ایران خارج شد. در فاصله سالهای ۱۳۵۸ و سال ۱۳۶۲ در لندن باروزنامه **خلیج تایمز** که به یکی از خویشاوندان مادری او تعلق داشت همکاری می کرد. گله داری در ابان ماه ۱۳۶۲ در سن ۶۲ سالگی دیده از جهان فرو بست و در آرامگاه مسلمانان لندن به خاک سپرده شد.¹¹

خانواده

عبدالله گله داری در سال با مهین شهریاران (قشقای) ازدواج کرد. حاصل این ازدواج چهار فرزند به نامهای، شهریار، شهرام، شراره و شهداد بود. **شراره گله داری** تنها دختر او راه پدر را ادامه داد.

فهرست ترجمه ها:

- 1- **استراتژی صلح**. نوشته جان فیتز جerald کندی؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، کتابهای جیبی. موسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۴۲.
- 2- **اسناد سری جنگ ویتنام**. ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران. چاپ دوم. 1350.
- 3- **عصر رسوائی ها یا رسوائی ۶۳** ماجرای پروفیومو... نوشته کیلر/کلایو ایروینگ ، ران هال ، جرمی والینگتون ؛ ترجمه عبدالله گله داری. تهران: انتشارات توس 1353.

- 4- **سرگذشت لیندن جانسون**. نوشته بوت مونی ؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. موسسه چاپ و انتشارات پیروز: موسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۴۳.
- 5- **سوء قصد**. نوشته جان کوتزل ؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، کتاب‌های پرستو، ۱۳۴۳.
- 6- **سیا: حکومت نامرئی: اسرار عملیات جاسوسی امریکا**. نوشته دیوید وایز، تاماس راس؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۸.
- 7- **مسائل خاورمیانه**. نویسندگان فیض‌سابق... [ودیگران] ؛ زیر نظر آلبرت حورانی ؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، ۱۳۵۱.
- 8- **ناصر**. نوشته آنتونی ناتینگ؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران : موسسه انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۳.
- 9- **نیه‌ره**. نوشته ویلیام ایجت‌اسمیت ؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: خوارزمی، ۲۵۳۵ = ۱۳۵۵.
- 10- **هوس بهاری**. نوشته تنسی ویلیامز؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: امیرکبیر، کتاب‌های جیبی، ۱۳۴۲.
- 11- **عقاب در طوفان**. نوشته ارنست ک. گان؛ ترجمه عبدالله گله‌داری. تهران: کتابفروشی طهوری: موسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۳۸.
- 12- **نوردوم سیهانوگ: سرگذشت من**. نوشته ویلفرد بورشت با ترجمه عبدالله گله‌داری از انتشارات توس. 1354.
- 13- **خاطرات مارشال ژوکف**، ترجمه عبدالله گله‌داری (تهران: نشر نوین، 1352).
- 14- **تفنگ و شاخه زیتون**، نوشته دیوید هرست. ترجمه عبدالله گله‌داری، پاورقی روزنامه کیهان در سال 1356.

منابع:

- ¹ برای نمونه بنگرید به: "23 مرداد روز جدایی بحرین از ایران"، مرکز بررسی اسناد تاریخی، 22 مرداد 1400.
- <https://historydocuments.ir/?page=post&id=3104>
- ² بیشتر نوشته های مربوط به شیخ عبدالله گله داری که از سوی محافل امنیتی و نهادهای اطلاعاتی جمهوری اسلامی در فضای مجازی منتشر شده است، از او چهره ای منقی بدست داده و او را تا حدی به نادرستی جاسوس و وابسته و نظایر آن معرفی کرده اند. برای نمونه بنگرید به: "عبدالله گله داری، جیره خوار انگلیس یا جاسوس آمریکا"، در **پایگاه جامع تاریخ معاصر ایران**، موسسه مطالعات و پژوهشهای سیاسی.
- <http://pahlaviha.pchi.ir/show.php?page=contents&id=16308>
- ³ به نقل از شراره گله داری دختر او
- ⁴ به نقل از دخترش خانم شراره گله داری
- ⁵ ر.ک به "عبدالله گله داری خبرنگار اعزامی کیهان از عرصه های نبرد هند و پاکستان گزارش می دهد"، **روزنامه کیهان (17 شهریور 1344)**.؛ "عبدالله گله داری از راولپندی گزارش می دهد"، **روزنامه کیهان (18 شهریور 1344)**.؛ عبدالله گله داری: "چتربازان هندی میخواستند وارد کاخ ریاست جمهوری پاکستان شوند"، **روزنامه کیهان (20 شهریور 1344)**.؛ گزارش عبدالله گله داری خبرنگار اعزامی کیهان در پاکستان"، **روزنامه کیهان (22 شهریور 1344)**.
- ⁶ ر.ک به "دیدار عبدالله گله داری از مرز چکسلواکی و المان غربی"، **روزنامه کیهان (20 شهریور 1347)**.
- ⁷ ر.ک به: "یاد داشت های عبدالله گله داری اولین خبرنگار ایرانی در بحرین: سفری به دریای چشمه ها"، **روزنامه کیهان (6 اردیبهشت 1349)**.
- ⁸ ر.ک به مقاله جالب عبدالله گله داری از ماجرای که برای او به هنگام بازگشت از سفر کاری شرق آسیا در فرودگاه هنگ کنگ روی داد: "در فرودگاه هنگ کنگ هفت تیر پلاستیکی موجب جلوگیری از سفر هوایی یک روزنامه نگار شد"، **روزنامه کیهان (17 خرداد 1351)**.
- ⁹ عبدالله گله داری، "کویت در جستجوی هویت: افتخار به سنت ها، درآمد سالانه بالا، آموزش عالی، سیاست در چهارچوب منطق"، **روزنامه کیهان (6 فروردین 1353)**.
- ¹⁰ ر.ک به: "وزیر خارجه پاکستان به 10 سوال مهم عبدالله گله داری خبرنگار اعزامی کیهان پاسخ داد"، **روزنامه کیهان (23 شهریور 1344)**.
- ¹¹ ر.ک به گزارش خبر درگذشت عبدالله گله داری و مراسم بزرگداشت او در: "فقدان یک همکار مطبوعاتی"، **روزنامه کیهان (13 آبان 1362)**.؛ "چهل روز از درگذشت نویسنده و مترجم قدیمی کیهان گذشت"، **روزنامه کیهان (20 آذر 1362)**.